

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

EXTRAS RAPORT

privind participarea AEP la *webinarul cu tema Alegeri desfășurate recent, în context pandemic, în Georgia, România, Ucraina și Moldova, organizat de Biroul European Regional IFES din Praga, în data de 28 ianuarie 2021*

Pe fondul pandemiei COVID-19, au apărut noi provocări în domeniul electoral, care au fost discutate de profesioniști cu ocazia mai multor evenimente organizate în format online, în anul 2020. Unele state afectate de pandemie au decis amânarea alegerilor, iar altele au introdus măsuri speciale pentru desfășurarea lor. Fiecare dintre aceste decizii a implicat asumarea unor riscuri, ținând cont de provocările pe care acestea le implicau pe termen scurt și pe termen lung. În ultima parte a anului 2020, au avut loc alegeri în state precum Bosnia și Herțegovina, Georgia, Kârgâzstan, Lituania, Moldova, România și Ucraina. Aceste alegeri au avut loc într-un moment în care răspândirea crescută a virusului SARS COV-2 a determinat ca situația sanitară să fie mai gravă decât era în primăvara anului 2020.

Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES), prin Biroul European Regional din Praga, a adresat Autorității Electorale Permanente (AEP) invitația de a susține o prezentare în cadrul *webinarului cu tema Alegeri desfășurate recent, în context pandemic, în Georgia, România, Ucraina și Moldova, organizat în data de 28 ianuarie 2021, începând cu ora 15:00 (EET)*.

Reprezentarea AEP a fost asigurată de către domnul Zsombor VAJDA, vicepreședintele AEP și de către doamna Maria-Gabriela CRĂCIUN, șeful Serviciului relații externe din cadrul Departamentului cooperare internațională. Prezentarea AEP a fost susținută de către domnul vicepreședinte AEP și s-a axat pe experiența acumulată de instituție de-a lungul proceselor electorale din anul 2020.

Locul desfășurării: videoconferință prin intermediul aplicației *Zoom*.

Participanți: aproximativ 60 de experți din domeniul electoral.

Obiectivul evenimentului

Reuniunea online s-a concentrat asupra experiențelor specifice ale statelor europene care au desfășurat alegeri în anul 2020, punându-se accent pe situațiile concrete din Georgia, România, Ucraina și Moldova.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Prezentarea vorbitorilor și a subiectelor dezbătute

Moderatorul evenimentului a fost domnul Magnus OHMAN, directorul IFES pentru Europa și Eurasia, care a menționat că în anul 2020 au fost amânate mai mult de 100 de alegeri din lume, majoritatea în prima parte a anului. Ultimele state care au amânat alegeri au fost Jamaica, Malaysia și Somalia, în luna octombrie a anului 2020. Domnul OHMAN a precizat, în cuvântul de deschidere, nivelul înalt al activității din România și Moldova și a mulțumit pentru relația specială pe care organizația sa o are cu organismele de management electoral din aceste state.

În continuare, a preluat cuvântul doamna Anya CUMBERLAND, directorul adjunct al IFES pentru Europa și Eurasia, care a prezentat ciclul seminarelor web desfășurate până la acel moment și a prezentat diferitele activități ale birourilor IFES din Georgia și Ucraina. Aceasta a menționat că birourile regionale lucrează îndeaproape cu organele de management electoral ale respectivelor țări.

Primul vorbitor care a prezentat un studiu de caz a fost doamna Tamar ZHVANIA, Președintele Comisiei Electorale Centrale din Georgia (CEC Georgia). Aceasta a vorbit despre provocările cu care s-a confruntat instituția sa în timpul procesului electoral din 2020, depășite prin „ajustarea operațiunilor și planurilor în fiecare etapă a ciclului electoral prin revizuirea reglementărilor și procedurilor, îmbunătățirea coordonării cu autoritățile responsabile din domeniile sănătății, securității” ș.a.m.d., precum și creșterea sensibilizării publicului privind contextul actual. În consecință, CEC Georgia a acordat prioritate măsurilor menite pentru garantarea sănătății și siguranței publice. De asemenea, organismul de management electoral a fost nevoit să găsească soluții pentru noile provocări logistice și să facă alegeri dure în ceea ce privește desfășurarea alegerilor. Astfel, CEC Georgia a creat un grup de lucru cu reprezentanții administrației electorale, organizații ale societății civile, reprezentanți ai partidelor politice parlamentare și ai organizațiilor internaționale, pentru a discuta măsurile de siguranță cheie pe care să le implementeze în ziua alegerilor.

În urma prezentării doamnei ZHVANIA, cuvântul a fost preluat de către domnul Zsombor VAJDA, Vicepreședintele AEP. Domnul VAJDA a adresat salutările domnului Constantin-Florin MITULEȚU-BUICĂ, Președintele AEP, și a mulțumit pentru invitația la *webinar*, întrucât participarea AEP a reprezentat o bună oportunitate pentru a prezenta modul în care a fost posibilă organizarea a două procese electorale de succes în 2020 - alegerile locale și cele parlamentare. Vorbitorul a menționat faptul că, de-a lungul anului 2020 au existat, în mod continuu, dezbateri cu privire la organizarea alegerilor și că au existat propuneri de a organiza alegeri anticipate, de a nu organiza deloc alegeri în 2020 sau de a le amâna. România a amânat alegerile locale de la începutul lunii iunie pentru sfârșitul lunii septembrie (27 septembrie 2020) și a reușit să aibă alegerile parlamentare la termen (06 decembrie 2020). Pentru organizarea acestora, au fost făcute câteva modificări legislative pentru a extinde accesul alegătorilor, a facilita înregistrarea candidaților la ambele procese electorale, a crește transparența numărării și tabulării voturilor și a adapta sistemul electoral la contextul pandemic.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Pe lângă toate măsurile legale, administrative și sanitare implementate pentru buna funcționare a proceselor electorale, experții de la AEP au reușit să implementeze în timp util pentru alegeri și unele soluții IT&C extrem de inovative:

- cetățenii români s-au putut înregistra online folosind un formular pentru a vota în străinătate la o secție de votare sau pentru a vota prin corespondență;
- AEP a trimis notificări prin e-mail tuturor alegătorilor al căror vot prin corespondență a fost înregistrat înainte de începerea procesului de votare la secțiile de votare;
- alegătorii care nu au primit notificări au fost informați că pot merge la cea mai apropiată secție de votare.

Platforma a înregistrat că au existat 43.183 de cereri de vot în străinătate din 110 țări, dintre care 3.939 de cereri de vot la o secție de votare din străinătate și 39.244 de vot prin corespondență, ceea ce a reprezentat o evoluție în comparație cu alegerile parlamentare din 2016, când au fost înregistrate aproximativ 9000 de cereri de vot prin corespondență.

De asemenea, domnul VAJDA a prezentat soluțiile tehnice utilizate în procesele electorale din anul 2020: SIMPV, sistemul care permite verificarea eligibilității la vot a unei persoane și atenționează asupra posibilelor cazuri de vot multiplu și SICPV, sistemul care permite verificarea datelor încărcate pe platforma online, precum și recenta implementare a unei soluții de tip *blockchain* pentru SIMPV și SICPV, în timp util pentru alegerile parlamentare. Acest lucru a permis înregistrarea informațiilor în timp real, în clar și sistem HASH (amprentă de date), precum și verificarea în timp real sau ulterioară a integrității datelor relevante înregistrate de cele două aplicații, iar informațiile verificate au fost publicate pe site-ul <https://voting.roaep.ro>.

Pentru educarea și informarea alegătorilor, reprezentantul AEP a menționat că:

- a fost instalat un *call-center* cu sprijinul Serviciului de Telecomunicații Speciale. Oricine putea suna și vorbi direct cu cineva implicat în procesul electoral. Acesta este modul în care specialiștii AEP au reușit să se conecteze direct cu persoanele interesate și să ofere răspunsuri cu privire la alegeri;
- AEP a realizat o serie de videoclipuri, dintre care unele au fost traduse și în limba maghiară (limba celei mai mari minorități etnice din România);
- AEP a creat un grup de lucru împreună cu Ministerul Afacerilor Externe pentru promovarea platformei www.votstrainatate.ro unde putea fi urmat procesul de înregistrare online pentru votul prin corespondență. Campania a fost transmisă în principal în mediul online, pe platformele de socializare ale ambasadelor și consulatelor.

Domnul VAJDA a menționat, de asemenea, că AEP a dezvoltat, în ultimii 2 ani, o relație deschisă și activă cu reprezentanții mass-media, a menținut un dialog transparent și constructiv cu partidele politice, a participat la sesiuni organizate de asociații din diaspora pe tema votului prin corespondență și a încheiat acorduri de parteneriat cu Liga Studenților Români din Străinătate și cu

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Uniunea Studenților din România care au vizat, printre altele, sprijinirea eforturilor de a promova și disemina materiale de informare privind procesele electorale.

Astfel, participanții la *webinar* au aflat că modificările aduse cadrului legal, soluțiile IT implementate și comunicarea constantă cu toate părțile implicate a făcut posibilă organizarea în bune condiții a celor două procese electorale din anul 2020. În încheiere, vorbitorul a amintit că eforturile AEP au fost recunoscute pe plan național și internațional și că raportările despre alegeri au fost unele pozitive. Cu această ocazie, domnul VAJDA a mulțumit experților care au luat parte la misiunile de observare, precum și organizațiilor internaționale care au sprijinit rețeaua de specialiști din care AEP face parte, mai ales în această perioadă dificilă pentru domeniul electoral.

Următorul vorbitor a fost domnul Dorin CIMIL, președintele Comisiei Electorale Centrale din Republica Moldova (CEC Moldova), care a vorbit despre măsurile speciale pe care instituția le-a introdus în timpul alegerilor, cum ar fi: alegătorii au putut să își aducă propriile pixuri, temperatura alegătorilor a fost verificată la intrările în secțiile de votare, iar acestea din urmă au fost igienizate în mod regulat. CEC Moldova a introdus opțiunea votului de acasă pentru alegătorii care se aflau în carantină și a deschis secții speciale de vot pentru alegătorii din diasporă. Domnul CIMIL a abordat, de asemenea, unele dintre provocările cu care CEC Moldova s-a confruntat în timpul pregătirilor pentru alegeri, precum asigurarea urnelor mobile pentru alegătorii din țară și instituirea de măsuri pentru ca secțiile de votare să nu fie supraaglomerate.

Ultimul vorbitor, domnul Vitalii PLUKAR, Președintele adjunct al Comisiei Electorale Centrale din Ucraina (CEC Ucraina), a amintit, la rândul său, care au fost provocările cu care s-a confruntat instituția sa atunci când a organizat alegerile. Domnul PLUKAR a menționat că au fost adoptate noii legi electorale, dorindu-se reforma sistemului administrativ și teritorial. De asemenea, s-au adoptat măsuri pentru a garanta dreptul la vot pentru persoanele afectate de pandemia COVID-19, pentru informarea membrilor comisiilor electorale despre organizarea muncii acestora în caz de pandemie și pentru a se garanta sănătatea și siguranța alegătorilor în ziua alegerilor. Domnul PLUKAR a dezbătut aspectele pozitive din ziua alegerilor – faptul că un număr mare de cetățeni au respectat regula privind purtarea măștii și distanțarea socială în timpul procesului electoral, precum și faptul că aceștia au avut atitudini tolerante față de alți alegători și de personalul din secțiile de votare, inclusiv față de membrii CEC Ucraina.

La finalul *webinarului* a avut loc o scurtă sesiune de întrebări și răspunsuri. Întrebarea care i-a fost adresată domnului Zsombor VAJDA a făcut referire la modul în care persoanele care s-au aflat în izolare/carantină au putut vota în cadrul proceselor electorale din România. Vicepreședintele AEP a menționat variantele prin care persoanele care se aflau în această situație specială au putut solicita urna mobilă, precum și modul practic în care alegătorii și-au putut exercita dreptul la vot în acest context.